

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ATMINTINŲ DIENŲ ĮSTATYMO NR. VIII-397 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys. Įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant įprasminti lituanistinių mokyklų misiją – kurti ir saugoti lietuvišką tapatybę pasaulio lietuvių bendruomenėse, ugdyti atsakingą, aktyvią, savo šeimos ir tautos tradicijas perimančią jaunąją lietuvių kartą emigracijoje.

Lituanistinės mokyklos turi itin galias tradicijas ir yra kertinis veiksnys užtikrinant lietuvių kalbos, kultūros bei istorijos išlaikymą lietuvių diasporoje užsienyje. Pirmoji lituanistinė mokykla įsikūrė dar 1949 metais JAV, o šiuo metu, Švietimo ir mokslo institucijų registro duomenimis, užsienyje veikia daugiau nei 240 lituanistinio švietimo įstaigų, kuriose mokosi apie 11 tūkst. Užsienio lietuvių mokinių, dirba apie 1 200 mokytojų. Daugelyje šalių lituanistinė mokykla yra lietuvių bendruomenės židinys, telkiantis aktyvius bei pilietiškus lietuvius bendrai misijai – puoselėti lietuvių bei garsinti Lietuvos vardą. Augantis lituanistinių mokyklų tinklas yra pasaulio lietuvių sėkmės istorija, o užsienyje gyvenančių tautiečių ryžtas puoselėti lietuvišką tapatybę ir kalbą, išsaugoti lietuviškas tradicijas ir kultūrą verčia didžiuliu.

Rugpjūčio 10 diena pasirinkta todėl, kad 2012 metų rugpjūčio 10 dieną Pasaulio lietuvių bendruomenė XIV Seime priėmė rezoliuciją „Dėl užsienio lietuvių neformaliojo švietimo koordinavimo perdavimo Švietimo ir mokslo ministerijai“, kurioje teigiama, kad „*užsienio lietuvių lituanistinis švietimas yra prioritetinė Lietuvos valstybės ryšių su užsienio lietuviais sritis*“. Ši rezoliucija yra atspirties taškas, Lietuvos valstybės bei lituanistinių mokyklų ryšio ir bendradarbiavimo užtvirtinimas.

Lituanistinės mokyklos tęsia dar knygnešių pradėtą darbą – išsaugoti lietuvių kalbą, perduoti ją savo vaikams ir niekada neatsižadėti savo lietuviškos kilmės. Lituanistinės mokyklos jau senai įrodė, kad yra vertos joms skirtos atmintinos dienos.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projektą Pasaulio lietuvių bendruomenės Švietimo komisijos ir Lituanistinių mokyklų asociacijos iniciatyva parengė Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo tinklo politikos departamento Mokyklų veiklos skyriaus vedėjas Alvydas Puodžiukas, projektą teikia Seimo narė Dalia Asanavičiūtė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Lietuvos Respublikos atmintinų dienų įstatyme nėra numatyta dienos, kuri būtų skirta lituanistinėms mokykloms užsienyje atminti.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Įstatymo projekto siūloma papildyti Lietuvos Respublikos atmintinų dienų įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nustatytą atmintinų dienų sąrašą, nustatant, kad rugpjūčio 10-oji yra Lituanistinės mokyklos diena.

Priėmus Įstatymo projektu siūlomus pakeitimus, tikėtinas teigiamas poveikis lituanistiniam švietimui, vykdomam užsienyje, ir taip valstybė prisidėtų prie lietuvių tautinio tapatumo

išsaugojimo, skatintų išeivių vaikus mokytis lietuvių kalbos, padėtų išlaikyti ryšį su Tėvyne ir padidintų tikimybę, kad Lietuvos piliečiai svarstyto grįžti į Lietuvą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Galima priimto įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymo pakeitimai verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

8. Įstatymo projekto atitiktis strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Įstatymų projektas neprieštaruoja strateginio lygmens dokumentams.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 99 „Dėl 2021-2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ patvirtinto 2021-2030 metų nacionalinio pažangos plano 9 strateginiame tikslu „Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora“ pažymima, kad Lietuvos valstybės raidai vis svarbesnė tampa Lietuvos diaspora ir jos įtraukimas į valstybei ir visuomenei svarbių sprendimų priėmimą ir įgyvendinimą. Būtina telkti pasaulyje išsibarsčiusią Lietuvos tautą, stiprinti pasaulio lietuvių ryšius su Lietuva, vykdyti aktyvią pasaulio lietuvių įsitraukimo į Lietuvos gyvenimą politiką, įtvirtinančią abipusį partnerystę ir pagarba grįstą bendradarbiavimą. Daugiau investuoti į ryšių su užsienyje gyvenančiais lietuviais stiprinimą.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Įstatymo projekto atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, įstatymų projektų sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

12. Įstatymo įgyvendinimui reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai.

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.

Įstatymo projekto nuostatų įgyvendinimas papildomų valstybės biudžeto lėšų nepareikalaus.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Rengiant Įstatymo projektą, specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: „lituanistinė mokykla“, „švietimas“, „lituanistinis švietimas užsienyje“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.